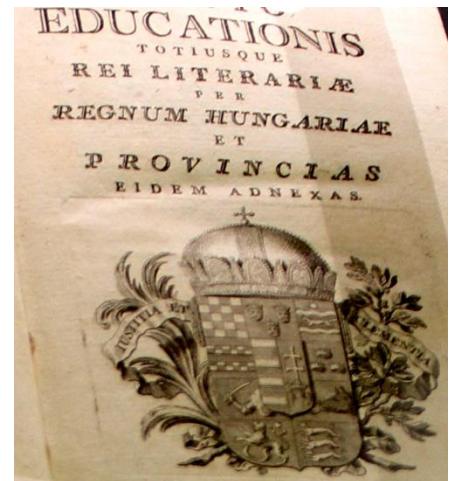

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
17. ročník, školský rok 2024/25
Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* Ki volt az 1777-es magyarországi iskolareform pedagógiai részének főszerzője Mária Terézia uralkodása idején? Mi a dokumentum címe? Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt. Segítségül szolgál a mellékelt ábra.

a) Jozef Ignác Bajza	1) Rerum educationis novarum
b) Ján Hollý	2) Magna charta educationis
c) Bél Mátyás/Matej Bel	3) Ratio educationis
d) Adam František Kollár	4) Educationis codex

2.* Olvasd el az alábbi kijelentéseket és határozd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) A testnevelés tudományos alapjait (például a tornagyakorlatok szisztematikussága, a teljesítmény mérése) a filatéliai pedagógia alapozta meg.
- b) A testnevelés bevezetését az iskolákban támogatták már a szlovák nemzeti újjászületés képviselői Samuel Tešedík és Juraj Palkovič.
- c) A 19. század első felében az egyesületi torna csak az adott célt szolgáló nyilvános intézményekben valósult meg.
- d) Ľudovít Štúr többek között kitűnő vívó is volt.
- e) A modern testneveléssel és sporttevékenységgel Szlovákiában csak az 1848-as szabadságharcot követően kezdtek kiemeltebben foglalkozni.
- f) A sportszervezetek megalapítása eleinte az alacsonyabb társadalmi osztályokban volt népszerű és csak később csatlakoztak ehhez a főnemesi körök.
- g) Több sportegyesület Szlovákiában a magyarosítás eszközévé vált.

3.* Állítsd párba a személyiségeket a tevékenységükkel, amely ismertté tette őket.

Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) Pierre de Coubertin	1) a Sokol megalapítója (a sokol testnevelési szervezet)
b) Gašpar Fejérpataky-Belopotocký	2) az első sítanfolyamokat és a szánkózótanfolyamokat szervezte Szlovákiában
c) Michal Guhr	3) olimpiai bajnok (Magyarország és Csehszlovákia reprezentánsa is)
d) Miroslav Tyrš	4) megszervezte a Kriváň megmászását (1834)
e) Mór Kocmán	5) az olimpiai mozgalom alapítója

4.* Figyelmesen olvasd el az alábbi szöveget és találd meg a benne rejtőző öt hibát, írd ezeket a válaszlapra és írd hozzájuk a javított, helyes megfelelőjüket. A hibák sorrendje lényegtelen. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók meg.

A lakosság fizikai erőnlétének emelésére, a testnevelő egyesületek hosszú távú szervezési tilalmának feloldására fontos ösztönző tényezőnek bizonyult **Ausztria veresége** az egyesülendő jövőbeni Németországgal (1859) folytatott háborúban. A monarchia osztrák részével ellentétben a magyar részen a sport terén inkább **sport** körök alapítását helyezték előnybe, **testnevelési egyesületek** formájában, melyek összefüggésben voltak a honvédelemmel. Nálunk a modern **sportmozgalom** leginkább a falvakban formálódott folyamatosan. Végeredményben a 19. század végéig nálunk csupán **három** szlovák földműves **torna egység** létezett és a szervezettebb testnevelési mozgalom szabadon csak a külföldi szlovákság körében valósult meg a Sokol Szlovák Testnevelési Szervezet

formájában. Ennek ellenére már 1862-től Pozsonyban/Bratislava létezett a valódi modern sportklub a - **Pozsonyi/Bratislavský Teke Klub**.

5.* Melyik négy Szlovákiából származó személyiség képviselte Magyarországot az olimpiai játékokon az 1896 – 1912 -es években? Írd a válaszlapra a helyes válaszok megfelelő betűjelét.

- a) Alojz Sokol – Szokolji/Szokol
- b) Zoltán Halmaj
- c) Zoltán Habadej
- d) Ján Levoslav Bella
- e) Svetozár Hurban Vajanský
- f) Vojtech Zamarovský
- g) Vojtech Zulawszky
- h) Alexander Prokopp
- i) Alexander Moyzes

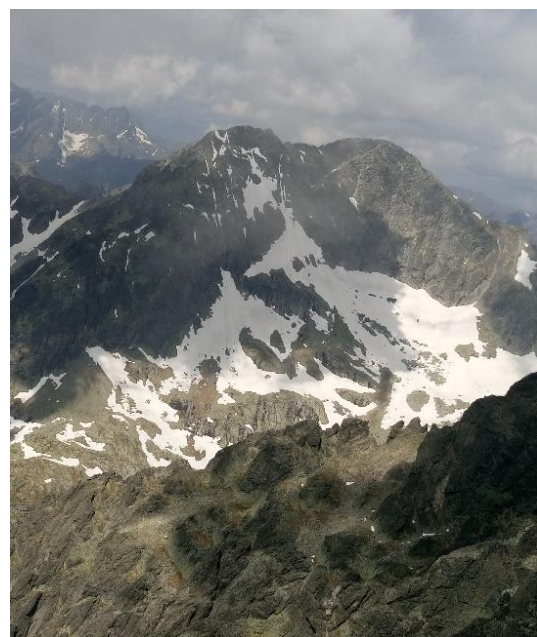

6.* Mindegyik kérdésnél válaszold ki a helyes választ és írd a válaszlapra a megfelelő szám- és betűkombinációt.

- 1) Melyik olimpiai játékokon tűzték ki először az olimpiai zászlót?
a) Athénban 1898 b) St. Luis (USA) 1904 c) Londonban 1908 d) Stockholmban 1912 e) Antwerpenben 1920 f) Sydneyben 2000
- 2) Mit jelent az olimpiai játékok mottója (jelmondata): „Citius, Altius, Fortius“?
a) a szerencse a felkészülteknek kedvez b) lassan járd tovább érsz c) gyorsabban, magasabban, erősebben d) jöttem, láttam, győztem e) nem fontos a győzelem, hanem a részvétel f) soha ne add fel
- 3) Melyik olimpiai szimbólum jelképezi a modern olimpiai mozgalom kötődését az ókori olimpiai játékokhoz?
a) olajág b) olimpiai érem c) olimpiai koszorú d) olimpiai láng e) olimpiai serleg f) olimpiai galamb
- 4) Melyik hivatalos tárgy áll összefüggésben az olimpiai játékokkal, amely nagy piaci potenciállal rendelkezik és az olimpiai játékoknak otthont adó ország kultúráját és hagyományait fejezi ki?
a) mez b) kabala c) érme d) levélbélyeg e) jelvény f) ajándéktárgy
- 5) Melyik városban található az Olimpiai Múzeum?
a) Lasagne b) Bern c) Genova d) Athén e) Oslo f) Lausanne

7.* Az alábbi válaszok közül válaszold ki a megfelelőt és írd a válaszlapra.

- a) Melyik hegységben foglalkozott turizmussal már 1873 óta a Magyarországi Kárpát-egyesület?
Alacsony- Tátra, Magas-Tátra vagy a Nagy-Fátra
- b) Melyik hegycsúcsra szerveztek úgynevezett nemzeti zarándokutakat?
Dévény/Devín, Kriván/Kriváň vagy Szitnya/Sitno
- c) Melyik sportfelszerelést hozta magával a magas hegyekbe a gyógyszerész Karol Cornidesz és Szontagh Miklós?
szánkót, sílécet vagy a korcsolyát
- d) Melyik városban volt a központi sportszervezetek (asszociációk) székhelye az Osztrák–Magyar Monarchia idejében?
Pozsony/Bratislava, Budapest/Budapešť vagy Kassa/ Košice

8.* Írd a válaszlapra az alábbi jellemzés szerint a személyiség nevét, amelyik hozzájárult a szlovákiai sport fejlődéséhez.

a) Költő és tudós, támogatta a testnevelés kötelező bevezetését az iskolákban, kidolgozta az iskolareform javaslatot.

Andrej Sládkovič, Ján Kollár, Jozef Miloslav Hurban, Milan Rastislav Štefánik

b) Egyházi magángimnáziumban tanított Nagyrőcén/Revúca. Propagálta Szlovákiában a Sokol egyletet és az első testnevelési tankönyv szerzője.

Viliam Görög, Eduard Adamko, Ivan Branislav Zoch, František Pethe

c) Ösztönözte az atlétika fejlődését Nagyszombatban/Trnava, társalkotója volt a testnevelés egyetemi oktatása első koncepciójának Szlovákiában és a Szlovák Olimpiai Bizottság megalapítását indítványozta 1939-ben.

Ján Hajdócy, Milan Fila, Andrej Engel, Móric Beňovský

d) Az eperjesi sportklub ETVE megalapításának kezdeményezője és az első futballmérkőzés szervezője Szlovákiában (1898)

Samuel Omnis, Juraj Luntzer, Alois Benjamin Svojsík, František Pethe

9.* Állapítsd meg, hogy az alábbi, az olimpiai fáklyát illető állítások igazak-e vagy hamisak? Jelöld meg (karikázd be) a válaszlapon az igen vagy a nem választ.

a) Az 1936-os müncheni olimpiai játékok óta juttatják el futó stafétával a lángot a játékok helyszínére.

b) Az olimpiai láng első staféta futója mindig görög.

c) Az első hely, ahonnan elindul, az ókori Athén romjai.

d) 1936-ban az olimpiai fáklya Csehszlovákia területén is áthaladt.

e) Földünk legmagasabb helye, ahova az olimpiai láng elkerült, a Mount Everest csúcsa volt.

f) Az olimpiai láng elkerült a világűrbe is.

g) Az olimpiai stafétát a sportlövész, Danka Barteková is vitte.

Danka Barteková a postabélyegen OH 2016

10.* Írd a válaszlapra a betűjelhez a sportágat az alábbi jellemzés szerint.

a) Ennek a sportágnak a mai versenyformája 1860-ban, az angol Wimbledonban jelent meg először, az első újkori olimpia óta hagyományos olimpiai sportág, számos szakága van, az aszfaltgalambok is részei voltak. A nők 1984 óta versenyeznek ebben a sportágban.

b) Az USA-ban alapították, ahol nemzeti sportként emlegetik, de az ókorban már Egyiptomban játszottak hasonló játékot, az elhajított labda a játékterületen található jelzések mellett repül el, a legismertebb kifejezés a „homerun“ (homerun), az első klubot 1845-ban New Yorkban alapították.

c) a leggyorsabb csapatsport a világon, Kanadából ered, az első mérkőzést 1855-ben említették meg, a legismertebb trófeája a Stanley-kupa, a nemzetközi föderáció rövidítése az IIHF.

d) kombinált sportág, összeköti a futást, az úszást és a kerékpározást, a sportág fejlődését inspirálta az úszómesterek kiképzése az USA-ban, a sportágon belül a legjelentősebb versenyszám címe az Ironman, az olimpiai játékok programjában a 2000-es sydney-i játékok óta van.

e) Állítólag ez a sportág a gazdag és sikeres emberek sportja, a skót pásztorok játszották bottal és kövekkel, a hivatásos játékosok a 1916 óta a PGA profi sportolók érdekképviseleti szervezete tagjai, az egyik legismertebb játékos az Eldrick „Tiger“ Woods.

11.* Az alábbi válaszok közül válaszd ki a helyes megfelelőt és írd a válaszlapra.

- a) 1895-ben Pozsony/Bratislava lakosai választhattak a fedett Grössling *lovarda, uszoda* vagy a *tekepálya* között.
- b) 1903 -ban nyitották meg Tátralomnicon/Tatranská Lomnica a *bobpályát, ródlipályát* vagy a *gyorskorcsolya pályát*

12. Találd meg a megfelelő választ az alább felsorolt fogalmakhoz és írd a válaszlapra a megoldás helyes betű- és számkombinációját.

1) anektálás/bekebelezés:

a) önkéntes lemondás valamely területről, b) egy államnak más állammal való erőszakos egyesítése, fegyveres erőszakkal fenyegetve, c) terület elfoglalása a háborús konfliktusban aratott győzelem után, d) új terület megszerzése egy másik állam ajándékaként

2) ultimátum:

a) utolsó figyelmeztetés a kivégzés előtt, b) legmagasabb szintű diplomáciai szerződés, c) végleges figyelmeztető indítvány fenyegetéssel kísérvé, d) hadat üzeni előzetes felhívás nélkül

3) légió:

a) titkos katonai szervezet, b) különleges balkontípus, c) önkéntes katonai testület, d) lövészárkot ásó katonák csoportja

4) reparáció/javítás:

a) árvízvédelmi gátak építése, b) háborús károk megtérítése, c) katonai művelet titkos megjelölése, d) fogolycsere a háború befejeződése után

5) regens/kormányzó:

a) hosszabb ideig távollévő vagy kiskorú uralkodó helyett uralkodik, b) a trón jogutódja, c) a királyi kincstár ideiglenes gondnoka, d) a tengerészhadserg főparancsnoka

6) nóta/jegyzet:

a) ítélet a pontosan kiszabott büntetéssel, b) katonazenekar, c) tábornok sürgős parancsa, d) hivatalos bejelentés, egy másik államnak címzett kormánynyilatkozat

7) arbitrázs/döntés:

a) nemzetközi vagy nagyhatalmi döntéshozatal két állam közötti viták rendezéséről, b) a San Marinóban működő Nemzetközi Bíróság döntése, c) kétoldalú államközi kapcsolatok az életszínvonal emelése érdekében, d) döntés az állami kitüntetés adományozásáról

13. Egészítsd ki a válaszlapon a hiányzó adatokat.

- a) Szarajevóban 1914. 6. 28-án merényletet követtek el aA..... Ferenc Ferdinand d'Este ellen.
- b) Az első világháborúban két rokon is egymás ellen harcolt, konkrétan a német császár II. Vilmos (Wilhelm) és unokatestvére az orosz cár....B...
- c) A nyugati fronton az első világháború idején 1916-ban meghatározó ütközetekre került sor a Somme folyó mellett aC.....városnál.
- d) 1917-ben Oroszországban sikerült a bolseviknek hatalomra jutniD.....-nel az élen.
- e) A harcok befejezése, tehát a fegyverletétel, amellyel befejeződött a háború, 1918. november...E.....napján 11.00 órakor történt.
- f) A Krvavé ...F... költeményben a költő, P. O. Hviezdoslav reálisan ábrázolta a háború szörnyűségeit.
- g) A szlovákok hivatalosan is a csehekkel kialakított közös állam mellé álltak, amit a Turócszentmártoni /MartinskáG.....című dokumentumban kinyilvánítottak.

14. Olvasd el az alábbi kijelentéseket és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Az első világháború alatt a cári orosz hadsereg eljutott Szlovákia mai területére is.

- b) A Csehszlovák Szövetséges Tanács székhelye Párizsban volt és tagjai voltak T. G. Masaryk és M. R. Štefánik is.
- c) A csehek és szlovákok közös államának megalakulásához hozzájárult a clevelandi egyezmény (1915) és a washingtoni egyezmény (1918).
- d) 1919-ben a kommunisták által uralt Magyar Tanácsköztársaság ismét sikertelen volt a Csehszlovákia feletti hatalom átvételében.
- e) 1928 óta formálisan létezett Szlovákiában a Tartományi Hivatal / Krajinský úrad tartományi elnökkel.
- f) Štefan Osuský az amerikai elnökök tanácsadója volt közép- európai kérdésekben.

15. A jellemzés alapján állapítsd meg, hogy melyik személyiségről van szó. Írd a válaszlapra a személyiség vezetéknevét.

- a) a HLAS folyóirat társszerzője – az önálló Csehszlovák állam hirdetője volt – nyilvános fellépéseiért bebörtönözték – az agrárpárt tagja volt – Szlovákia irányításával megbízott teljhatalmú miniszter volt
- b) a Magyar Országgyűlés képviselője volt – Budapesten is működött – pap – a Szlovák Néppárt alelnöke volt – szlovák néppárti képviselő 1918 - 1929
- c) a hazai osztrákellenes mozgalom vezetője volt – az első világháború idején halálbüntetésre ítélték, de később kegyelmet kapott – 1918-óta a csehszlovák kormány első miniszterelnöke volt
- d) cseh közgazdász és politikus – Csehszlovákia első pénzügyminisztere – rendezte az állami költségvetést – merénylet áldozata lett 1923-ban
- e) a jelenlegi Ukrajna területén született, forradalmár – külügyi népbiztos Oroszországban a bolsevik fordulat után – majd hadügyi népbiztos az orosz polgárháború idején – később kizárták a kommunista pártból, elűldözték és végül Mexikóban meggyilkolták
- f) eredeti foglalkozása pedagógus, újságíró és szerkesztő- először szocialista, majd a fasiszta párt megalapítója lett Olaszországban – a római birodalmat akarta megújítani – megszervezte a „római menetelést”, államcsínyt követett el – „duce” -nek titulálták.
- g) a Gestapo vezetője (naci állami titkosszolgálat) – a koncentrációs táborok főparancsnoka – angol fogságba esett és öngyilkosságot követett el.

16. Kapcsold össze a híres személyiségek csoportját a tevékenységükkel. A válaszlapra írd a helyes betű – és számkombinációt.

a) Albert Einstein – Alexander Fleming – Enrico Fermi	1)színház
b) Charles Chaplin – Paľo Bielik – Karol Plicka – Martin Frič	2) képzőművészet
c) Marc Chagall – Salvador Dalí – Martin Benka – Ľudovít Fulla	3) architektúra/építészet
d) Le Corbusier – Dušan Jurkovič – Fridrich Weinwurm	4) film
e) Hana Meličková – Ján Borodáč – Janko Blaho	5) tudomány és technika

17. Olvasd el az alábbi kijelentéseket és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Még Csehszlovákia kezdetekor a Szlovákok nagy része írástudatlan volt.
- b) Az első modern szlovák főiskola 1919-től a Nagyszombati Egyetem lett.
- c) Csehszlovákia állampolgárai gyakorolhatták az általános-, egyenlő-, nyilvános-, és a közvetlen választójogot.
- d) A különböző típusú egyesületek Csehszlovákia polgárai számára a demokrácia és szabad érvényesülés nonformális iskoláivá váltak.
- e) A gazdasági krízis következményeként az 1930 – 1934-es években Szlovákiában közel negyed millió volt a munkanélküliek száma.

18. Állapítsd meg, hogy 1938-ban melyik esemény történt korábban. Írd a válaszlapra a válaszok helyes betű- és számkombinációját.

- az általános mobilizáció Csehszlovákiában (a1) vagy Csehszlovákia köztársasági elnökének E.Benešnek emigrációja (a2)
- Müncheni egyezmény (b1) vagy a bécsi döntés (b2)
- választások a Szlovák Tartományi Gyűlésbe (c1) vagy Szlovákia autonómiájának kikiáltása Zsolnán (c2)

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Vydal: NIVaM, 2025 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády